

Sygn. akt IV KK 301/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 stycznia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Siuchniński (przewodniczący)

SSN Andrzej Stępka

SSN Paweł Wiliński (sprawozdawca)

Protokolant Edyta Demiańczuk - Komoń

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Jerzego Engelkinga,
w sprawie **R. Z.** o odszkodowanie i zadośćuczynienie
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie
w dniu 11 stycznia 2022 r.,
kasacji, wniesionej przez pełnomocnika wnioskodawczyni
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 14 stycznia 2021 r., sygn. akt II AKa [...] zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w K. z dnia 30 lipca 2020 r., sygn. akt V Ko [...],

- 1. uchyla punkt 2 zaskarżonego wyroku w części dotyczącej odszkodowania ponad zasądzoną kwotę 14 780 zł i w tym zakresie przekazuje sprawę Sądowi Apelacyjnemu w [...] do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym,**
- 2. w pozostałym zakresie oddala kasację jako oczywiście bezzasadną,**

3. kosztami postępowania kasacyjnego obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 30 lipca 2020 r. Sąd Okręgowy w K., sygn. akt V Ko [...], zasądził na rzecz R. Z. kwotę 45.000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz kwotę 14.780 zł tytułem odszkodowania wraz z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie w okresie od 15 marca 2001 r. do 27 września 2001 r., a w pozostałym zakresie wnioszek R. Z. o odszkodowanie i zadośćuczynienie oddalił.

Po rozpoznaniu apelacji pełnomocnika wnioskodawczynie Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 14 stycznia 2021 r., sygn. akt II AKa [...], zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że podwyższył kwotę zadośćuczynienia za doznaną krzywdę do 97.500 złotych, a w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Kasację od wyroku Sądu Apelacyjnego wniósł pełnomocnik wnioskodawczynie, zaskarżając go w części utrzymującej w mocy wyrok Sądu Okręgowego w K. z dnia 30 lipca 2020 r., sygn. akt V Ko [...], na korzyść R. Z.. Orzeczeniu temu zarzucił:

„I. Rażąco naruszenie przepisów prawa materialnego, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia, a to:

1. art. 445 § 1 k.c. w zw. z art. 552 § 1 i 4 k.p.k. - przez oddalenie roszczenia o zadośćuczynienie w kwocie 255.000 zł oraz odszkodowanie w kwocie 297.220 zł, w sytuacji, gdy zasądzona kwota nie spełnia funkcji sumy odpowiedniej w rozumieniu art. 445 § 1 k.c. biorąc pod uwagę dolegliwość aresztu, utratę dobrego imienia wnioskodawczynie, sposób pobytu w zakładzie karnym, utratę możliwości funkcjonowania zarówno w życiu zawodowym, jak i osobistym,
2. art. 361 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 552 § 1 i 4 k.p.k. - przez jego błędną interpretację skutkującą nieprzyznaniem dochodzonej kwoty z tytułu odszkodowania, poprzez uznanie, że:
 - nie zachodzi związek przyczynowy pomiędzy tymczasowym aresztowaniem wnioskodawczynie, a utratą pracy, wieloletnim brakiem możliwości jej

znalezienia, utratą wynagrodzenia za pracę, znacznie niższym świadczeniem emerytalnym związanym z niższą podstawą oraz brakiem odprowadzania należnych składek na ubezpieczenie społeczne, które uzyskiwałyby, gdyby nie doszło do tymczasowego aresztowania i oddalenie zasadniczej części roszczenia o odszkodowanie;

- brak nabycia prawa do świadczenia emerytalnego na dzień orzekania, wyłącza możliwość dochodzenia odszkodowania podczas gdy przerwa w odprowadzaniu składek na ubezpieczenie społeczne ma bezpośredni wpływ na ustalenie świadczenia emerytalnego w przyszłości (zarówno, co do zasady, jak i wysokości - staż pracy oraz wysokość wynagrodzenia oraz dodatków, stanowiąca podstawę obliczenia),

3. art. 455 k.c. w zw. z art. 481 § 1 i 2 k.c. poprzez ich niezastosowanie w stanie faktycznym sprawy, ze skutkiem zaniechania zasądzenia na rzecz wnioskodawcy odsetek ustawowych od przyznanej mu dodatkowo tytułem zadośćuczynienia od dnia uprawomocnienia się wyroku, podczas gdy odsetki należą się wierzycielowi wówczas, gdy dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, to jest, gdy nie spełnia tego świadczenia w terminie;

II. rażące naruszenie przepisów postępowania karnego, mające wpływ na treść zapadłego orzeczenia, a to:

1. art. 433 § 2 k.p.k. oraz art. 457 § 3 k.p.k. poprzez dokonanie niepełnej kontroli odwoławczej oraz brak wyczerpującego i analitycznego ustosunkowania się do zarzutów i uzasadnienia apelacji, a nadto sprowadzenie rozważań w tym zakresie do - opartej na dowolnych i gołosłownych oraz pozostających w rażącej opozycji do zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego tezach Sądu ad quem - polemiki z faktami;
2. art. 4 k.p.k. i art. 558 k.p.k. w zw. z art. 322 k.p.c. poprzez ich niezastosowanie w stanie faktycznym sprawy, podczas gdy w sytuacji, w której brak wszystkich dokumentów źródłowych ściśle udowodnienie przez wnioskodawcę wysokości dochodzonego przez niego odszkodowania okazało się niemożliwe, Sąd Apelacyjny powinien przyznać wnioskodawcy tytułem odszkodowania odpowiednią sumę według swojej oceny, opartej na

rozważeniu wszystkich a nie fragmentarycznych tylko okoliczności sprawy, która to suma zdaniem wnioskodawcy wynosi „łącznie i co najmniej 252.000 zł, względnie przeprowadzić dowód z opinii biegłego z zakresu rachunkowości;

3. art. 193 k.p.k. w zw. z art. 201 k.p.k. polegające na braku dokonania oceny oraz zaniechania rozpoznania zarzutów apelacyjnych w zakresie oddalenia wniosku o dopuszczenie dowodu z:

- uzupełniającej opinii biegłego z zakresu wynagrodzeń i płac - a to w sytuacji gdy opinia sporządzona w sprawie była niepełna i wymagała uzupełnienia w szczególności w zakresie wyliczenia należnego wnioskodawczyni odszkodowania w ramach którego winno znaleźć się wyliczenie dot. wysokości emerytury utraconej na skutek niesłusznie zastosowanego środka zapobiegawczego, a także przyczyn pominięcia przez biegłego pełnej wartości wynagrodzenia wnioskodawczyni tj. kwoty brutto z uwzględnieniem odprowadzanych odpowiednio składek, a także wyliczenia szkody doznanej przez wnioskodawczynię, a polegającej na braku zatrudnienia przez kolejne lata na skutek niesłusznie zastosowanego środka zapobiegawczego co w konsekwencji doprowadziło do zwolnienia dyscyplinarnego, a dodatkowo wobec braku prawidłowego uwzględnienia w opinii grupy zaszeregowania wnioskodawczyni, gdzie biegła przyjęła grupę X natomiast prawidłowym jest przyjęcie grupy XII, a ponadto na okoliczność wyliczenia utraconych przez R. Z. zarobków w okresie zatrzymania, stosowania środka w postaci tymczasowego aresztowania oraz w dalszym okresie pozostawania bez zatrudnienia na skutek niesłusznie zastosowanego środka zapobiegawczego, a ponadto utraconych świadczeń emerytalnych, a to w sytuacji gdy rozstrzygnięcie sprawy wymagało wiadomości specjalnych w szczególności wyliczenia pełnej wartości wynagrodzenia wnioskodawczyni tj. kwoty brutto z uwzględnieniem koniecznych do odprowadzenia odpowiednio składek, a także wyliczenia rzeczywistej szkody doznanej przez wnioskodawczynię, a polegającej na braku zatrudnienia na skutek niesłusznie zastosowanego środka zapobiegawczego, co w konsekwencji doprowadziło do zwolnienia dyscyplinarnego;
- biegłego z zakresu psychologii i psychiatrii - a to w sytuacji, gdy sporządzenie

opinii było konieczne dla szczegółowego ustalenia zakresu i rozmiaru krzywdy, utraty zdrowia na skutek niesłusznie zastosowanego wobec wnioskodawczyny środka zapobiegawczego, a także dla wykazania faktu dużej intensywności cierpień psychicznych wnioskodawczyny związanych z faktem pozbawienia jej wolności, utratą pracy oraz problemami w sytuacji, gdy rozstrzygnięcie sprawy wymagało wiadomości specjalnych;

4. art. 424 § 1 i 2 k.p.k. poprzez jego błędne zastosowanie, mogące mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, a polegające na niewyjaśnieniu, jakie dowody, potwierdzające popełnienie zarzucanych skazanemu czynów, nie korespondują z pozostałymi zalegającymi w sprawie dowodami, zwłaszcza pozostają w opozycji do wyjaśnień skazanego oraz zaniechanie prawidłowego wyjaśnienia podstawy dokonanej oceny pozostałego zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, a zwłaszcza zeznań świadków.
5. art. 433 § 2 k.p.k. oraz art. 457 § 3 k.p.k. a polegające na braku poddania wszechstronnej i wnikliwej analizie zarzutów sformułowanych w apelacji obrońcy i skazanego, a ponadto wobec zaniechania ustosunkowania się do tych zarzutów w stopniu umożliwiającym analizę podstaw rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym wyroku, a zwłaszcza wobec nienadania żadnego znaczenia zaniechaniu uzupełniania materiału dowodowego sprawy przez Sąd I instancji w zakresie opinii biegłych w sprawie wymagającej posiadania wiadomości specjalnych w zakresie ustalenia, iż wysokość należnego wnioskodawczynie odszkodowania stanowi jedynie kwota 14 780 zł, stanowiąca wartość wynagrodzenia netto za okres pozbawienia wolności bez uwzględnienia składek na: ubezpieczenie zdrowotne, ubezpieczenie chorobowe, ubezpieczenie rentowe, ubezpieczenie emerytalne, a także zaniechanie wyliczenia utraconego wynagrodzenia już po opuszczeniu zakładu karnego przez wnioskodawczynię, bez wyliczenia wysokości utraconej przez wnioskodawczynię emerytury, również stanowiącej szkodę, pozostającą w ścisłym związku przyczynowo - skutkowym z niesłusznym tymczasowym aresztowaniem;
6. art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. w zw. z art. 167 k.p.k. poprzez nienadanie

żadnego znaczenia w dokonanej przez Sąd I instancji ocenie dowodów faktowi pominięcia zasadniczej części zeznań wnioskodawczynie oraz świadków w osobach W. O., W. P., pomimo nadania im waloru pełnej wiarygodności w zakresie w jakim wskazali oni, iż na skutek niesłusznego zastosowania wobec wnioskodawczynie tymczasowego aresztowania utraciła ona możliwości podjęcia pracy, a to z uwagi na zwolnienie dyscyplinarne, w okresie zatrudnienia uzyskiwała dochód na poziomie 3.000 zł brutto, po powrocie z zakładu karnego wnioskodawczynie nie była w stanie podjąć pracy na zbliżonych warunkach jak w kopalni „Z.”, komornicze postępowania egzekucyjne prowadzone przeciwko wnioskodawczynie były następstwem jej tymczasowego aresztowania, rozkład pożycia małżeńskiego i rozwód Wnioskodawczynie był następstwem jej tymczasowego aresztowania, a dodatkowo wobec dokonania oceny powyższych dowodów w sposób dowolny przez nie nadanie im. właściwego znaczenia co do rozmiaru krzywdy poniesionej przez wnioskodawczynię na skutek niesłusznego zastosowanie wobec niej najbardziej dotkliwego środka zapobiegawczego”.

Podnosząc powyższe zarzuty pełnomocnik wnioskodawczynie wniósł o „zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawczynie tytułem zadośćuczynienia i odszkodowania dalszej kwoty 499 720 zł (202 500 zł tytułem zadośćuczynienia i 297 220 zł tytułem odszkodowania) tytułem różnicy pomiędzy kwotą zasądzoną przez Sąd II Instancji, a kwotą zadośćuczynienia i odszkodowania adekwatną do rozmiaru krzywd, jakich doznała wnioskodawczynie, a którą wyartykułowała w treści pierwotnie złożonego wniosku w sprawie; ewentualnie, zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie (podwyższenie) kwoty zadośćuczynienia i odszkodowania zasądzonej wyrokiem Sądu II Instancji według uznania Sądu Najwyższego w oparciu o całokształt okoliczności sprawy, potwierdzony zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym”.

Z ostrożności procesowej pełnomocnik wniósł alternatywnie o „uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy celem jej ponownego rozpoznania Sądowi I Instancji”.

W odpowiedzi na kasację prokurator Prokuratury Okręgowej w K. wniósł o jej

oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

W piśmie wniesionym jako odpowiedź na stanowisko Prokuratury Okręgowej w K. pełnomocnik wnioskodawczynie wskazał na niezasadność stanowiska Prokuratury.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skuteczna, na podstawie art. 118 § 1 i art. 440 k.p.k., okazała się kasacja jedynie w zakresie zarzutu błędnego ustalenia wysokości należnego wnioskodawczynie odszkodowania w części, w jakiej jego wysokość została obniżona o ustaloną przez Sąd I instancji kwotę stanowiącą równowartość miesięcznych wydatków na utrzymanie rodziny w okresie trwania tymczasowego aresztowania oraz kosztów pobytu wnioskodawczynie w areszcie tymczasowym. W ocenie Sądu Najwyższego doszło w tym zakresie do rażącej obrazy art. 552 § 1 i 4 k.p.k. Zawarty w kasacji zarzut sformułowany został co prawda w wadliwej procesowo formie, albowiem ze wskazaniem naruszenia art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k., podczas gdy taki zarzut nie był wprost stawiany przez stronę w apelacji, w której jednakże zarzucono wadliwe wyliczenie należnego odszkodowania. Zarzut ten wyrażono jednak bezpośrednio i jednoznacznie w kasacji oraz w uzupełniającym je piśmie. Jednocześnie Sąd odwoławczy w ramach kontroli zarzutów apelacyjnych związanych z innymi czynnikami kształtującymi wysokość zasądzzonego odszkodowania odniósł się wprost do tej kwestii i ocenił rozstrzygnięcie Sądu I instancji obniżające należne odszkodowanie o koszty utrzymania rodziny i pobytu w areszcie śledczym. Rozstrzygnięcie to uznał za prawidłowe oraz przedstawił uzasadnienie zajętego w tym zakresie stanowiska. Zatem, skoro wskazane wyżej umniejszenie należnego odszkodowania zaaprobowane przez sądy obu instancji stanowi rażące naruszenie prawa, tj. art. 552 § 1 i 4 k.p.k., to wobec stwierdzenia jego wystąpienia utrzymanie wyroku w tej części w mocy byłoby rażąco niesprawiedliwe, a zatem z mocy art. 440 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k. obligowało Sąd Najwyższy do wydania orzeczenia kasatoryjnego. Wobec tego koniecznym było uchylenie w tym zakresie wyroku i przekazanie sprawy w tej części do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Przechodząc do wskazania powodów takiego stanowiska należy dostrzec, że ustalając wysokość należnego wnioskodawczyni odszkodowania Sąd Okręgowy w K. wskazał, iż na skutek tymczasowego aresztowania utraciła ona wynagrodzenie netto w wysokości 20.629,79 zł, obejmujące wynagrodzenie miesięczne oraz m.in. deputat węglowy, nagrodę barbórkową oraz 14 pensję. Równocześnie Sąd ten wskazał, że kwotę odszkodowania należy zgodnie z zasadą dyferencyjną pomniejszyć o wartość uzyskanej korzyści w wyniku tymczasowego aresztowania – tj. o koszty utrzymania w Areszcie Śledczym. Sąd przyjął też, że uwzględniając fakt utrzymywania przez wnioskodawczynię 4 osób (niepełnoletnich dzieci) średnie miesięczne koszty utrzymania wnioskodawczyni wynosiły 900 zł., tj. 1/4 z 68% kwoty 5.331,47 zł (jako stosunku wynagrodzenia uzyskiwanego do wymiaru przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia). Kwotę należnego odszkodowania pomniejszono zatem o 5850 zł (6,5 miesiąca po 900 zł).

Sąd Apelacyjny, oceniając podniesione w apelacji zarzuty, wskazujące na błędne ustalenia faktyczne związane z tymczasowym aresztowaniem i wysokością zaistniałej szkody stwierdził, że zasądzona kwota odszkodowania odpowiada faktycznej wysokości szkody majątkowej, jakiej doznała wnioskodawczyni, w tym m.in. stwierdził również prawidłowość odliczenia od wysokości odszkodowania miesięcznych kosztów utrzymania wnioskodawczyni (w areszcie tymczasowym) i jej dzieci, w łącznej wysokości 900 zł za każdy miesiąc.

Stanowisko Sądu Apelacyjnego oraz Sądu Okręgowego uznać należy w tym zakresie za błędne. Sąd Najwyższy orzekający w niniejszej sprawie podziela stanowisko zajęte przez Sąd Najwyższy w wyroku z 20 listopada 2020 r., II KK 295/19 oraz w wyroku z 16 kwietnia 2021 r., IV KK 75/20, a także w wyroku Sądu Najwyższego z 19 listopada 2021 r., II KK 271/21, zgodnie z którym odszkodowanie obejmuje co do zasady dochód osoby pozbawionej wolności utracony na skutek bezprawnego działania państwa, a nie jej oszczędności. Zgodzić się należy, że „taki sposób ustalenia wysokości odszkodowania, który opiera się wyłącznie na kryterium oszczędności, jest niesprawiedliwy szczególnie w wypadkach takich jak sprawa niniejsza, w których wysokość dochodów jest tak niewielka, że w oczywisty sposób ich całość musiałaby być przeznaczana na bieżące potrzeby życiowe rodziny. Pomija też oczywisty fakt, że środków tych ani poszkodowany, ani jego

rodzina nie otrzymali, a zatem potrzeby życiowe rodziny zaspokajać musieli z innych źródeł.” (IV KK 75/20).

Podobnie ocenić należy sprawę niniejszą, w której wnioskodawczyni utrzymująca jako jedyny żywiciel ze swoich środków kilkoro dzieci, uzyskując relatywnie niewielkie dochody (odpowiadające 68% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia), znaczną ich część przeznaczała na bieżące potrzeby życiowe rodziny. Stwierdzić więc trzeba, że zasady słuszności i sprawiedliwości związane z ochroną wolności jako konstytucyjnie chronionej wartości, nakazują w niniejszej sprawie orzeczenie odszkodowania w granicach tego co wnioskodawczyni – jako osoba bezprawnie internowana - realnie utraciła, a nie tego czego w wyniku internacji nie mogła zaoszczędzić.

Za szczególnie rażące i sprzeczne z poczuciem sprawiedliwości wiązanej z instytucją odszkodowania za niesłuszne tymczasowe aresztowanie – a więc za bezprawne pozbawienie osoby wolności dokonane przez organy państwa - jest umniejszanie jego wysokości o kwoty przeznaczone przez państwo polskie na utrzymanie osoby w areszcie tymczasowym. Ta znana i stosowana dotąd niekiedy metoda umniejszania należnego odszkodowania nie może znaleźć akceptacji przez orzekający w sprawie skład Sądu Najwyższego. Stanowi w swej istocie zaprzeczenie idei odszkodowania za szkodę doznaną w okresie tymczasowego aresztowania. Umniejsza należne słusznie odszkodowanie z powodu tego, że bezprawne pozbawienie osoby wolności, dokonane przez sąd naraziło Skarb Państwa na koszty utrzymania tej osoby. Tymczasem osoba internowana nie tylko nie miała wpływu na te koszty ani na ich powstanie, nie miała też prawa wyboru zakresu i sposobu ich ponoszenia (wyboru jedzenia, ubrania, środków czystości), ale do tego jeszcze niezawisły sąd umniejsza należne odszkodowanie dokonując własnej oceny wysokości tych kosztów, odnosząc je do wysokości dochodów internowanej osoby i ich relacji do przeciętnego wynagrodzenia, a wreszcie podkreśla, że brak odliczenia tych kosztów od kwoty odszkodowania prowadziłby do bezpodstawnego wzbogacenia, uzyskania nienależnego świadczenia przez bezprawnie pozbawionego wolności.

Tymczasem to nie zachowanie aresztowanego, lecz bezprawne pozbawienie wolności przez organy państwa jest oczywistym i szczególnie

dolegliwym deliktem przeciwko konstytucyjnie chronionej wolności osoby. Nie mogą zatem wyżywienie aresztowanego, ubranie czy środki czystości świadczone przymusowo i uzyskane w areszcie stanowić dla osoby wzbogacenia w żadnej postaci. Zatem także brak odliczenia ich wartości nie może być rozumiany jako forma bezpodstawnego wzbogacenia. W żaden sposób nie można się zgodzić ze stanowiskiem, że wyżywienie, ubranie i środki czystości stanowią w takim przypadku formę wzbogacenia aresztowanego.

Występujące tu jaskrawo odwrócenie ocen tego co jest przyczyną, a co skutkiem, tego co jest szkodą, a co wzbogaceniem razi w sposób szczególny w przypadku wyliczenia wysokości odszkodowania za bezprawne pozbawienie wolności. Zasada dyferencyjna, zakładająca konieczność ustalania wysokości odszkodowania jako szkody materialnej, czyli ustalenie różnicy między stanem majątkowym obecnym, a stanem majątkowym, jaki by istniał, gdyby nie wystąpiło zdarzenie wywołujące szkodę nie powinna być rozumiana w demokratycznym państwie prawa, jakim Polska nadal pozostaje, jako akceptacja dla takiej praktyki. Jak zresztą wskazano wyżej jest ona tak silnie sprzeczna ze społecznym poczuciem sprawiedliwości dotyczącym potrzeby odpłaty za szkodę wynikającą z bezprawnego tymczasowego aresztowania, że nie sposób jej akceptować. Odszkodowanie przyznane wnioskodawczyni powinno w niniejszej sprawie odpowiadać wysokości doznanej szkody, rozumianej m.in. jako strata dochodów, jakie osoba uzyskalaby pozostając na wolności, bez jej umniejszania o potencjalne, nieponiesione nigdy, a wyliczane hipotetycznie koszty poniesione na utrzymanie rodziny, czy o koszty poniesione przez Skarb Państwa na jej internację. Nadto, oczywistym jest, że skoro koszty utrzymania rodziny tymczasowo aresztowanej wnioskodawczyni realnie istniały, to w okresie, gdy nie mogła ona utrzymywać rodziny z powodu aresztowania koszty te ponosić ktoś musiał niejako „w zastępstwie”. Ani nie oznacza to, że koszty te nie powstały, ani że ostatecznie nie była nimi obciążona, ani że ich rekompensata stanowi nieuzasadnione wzbogacenie.

Z tych wszystkich powodów uznać należało, że poprzez akceptację dla nietrafnego stanowiska, co do umniejszenia należnego odszkodowania o koszty utrzymania rodziny wnioskodawczyni oraz koszty jej pobytu w areszcie

tymczasowym doszło w tym zakresie do rażącego naruszenia art. 552 § 1 i 4 k.p.k. oraz że w zakresie tego umniejszenia błąd ten miał wpływ na treść rozstrzygnięcia. Obowiązkiem Sądu odwoławczego będzie zatem ponowne rozpoznanie środka odwoławczego w zakresie związanym z zarzutem odnoszącym się do umniejszenia odszkodowania o koszty utrzymania wnioskodawczyny i jej rodziny oraz uwzględnienie w tym zakresie wyrażonego przez Sąd Najwyższy stanowiska.

Pozostałe podniesione w kasacji pełnomocnika wnioskodawczyny zarzuty okazały się oczywiście bezzasadne, a powody tego rozstrzygnięcia przedstawiono w ustnych motywach rozstrzygnięcia na rozprawie, co zwolniło Sąd Najwyższy z obowiązku sporządzenia pisemnego uzasadnienia wydanego orzeczenia w tym zakresie.

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.